

לשכת רואי חשבון בישראל

סניף נצרת והעמקים

24.7.2019

סוגיות מיוחדות בהצהרת הון

התא המשפחתי, מתנות, סיוע כספי,

הלוואות מבני משפחה/חברים,

הכנסות רעיוניות/זקופות, תיאום הוצאות פחת

הרשמה לדיוור, לעדכוני מיסוי ועוד

באתר מיסים ועסקים בע"מ

www.ralc.co.il

רמי אריה, עו"ד רו"ח

rami@ralc.co.il

נושאי ההרצאה

2

1. מטרת הצהרת ההון
2. מקור הסמכות לדרוש הגשת דין וחשבון על רכוש והתחייבויות
3. מועד הגשת הצהרת ההון
4. פטור מהגשת הצהרת ההון
5. אופן הצגת נכסים והתחייבויות בהצהרת ההון
6. מקורות, שימושים והוצאות מחייה
7. נטל ההוכחה להסבר הפרשי ההון
8. ייחוס גידול בהון לשנים פתוחות/סגורות
9. התא המשפחתי - מי נכלל בהצהרת ההון ?
10. הצהרת ההון לתא משפחתי מורחב – "חמולה" – משפחות המנהלות משק בית משותף
11. הלוואות/מתנות/סיוע כספי מבני משפחה/חברים כהסבר לגידול בהון
12. הכנסות רעיוניות/זקופות – ריבית רעיונית, הכנסה רעיונית מחנ"ז, חב' משפחתית
13. תיאור הוצאות פחת
14. סנקציות על איחור בהגשה/אי הגשת הצהרת ההון

מטרת הצהרת ההון

3

- ▶ בדיקת הדיווחים השנתיים על ההכנסה בהתאמה לגידול בהון הנישום בתקופה הנבדקת. (גם על פני 15 שנים – עמ"ה 1083/01, מגנזי שלום נ' פ"ש ת"א 4 (4.12.2008)
- ▶ "הפרשי הון" הם **חזקה לכאורה** לקיום הכנסות שלא דווחו לפקיד השומה.
- ▶ **הצלבת מידע** - הנאסף מנישומים לשם גילוי העלמת מס.
- ▶ **איתור הכנסות שלא דווחו** – הכנסות הוניות, הכנסות מנכסי בית, הכנסות מחו"ל, הכנסות עסקיות וכו'. (גילוי מרצון עד 31.12.2019 – להקדים תרופה למכה !)
- ▶ **איתור נכסים שלא דווחו** – נכסים וחברות בחו"ל, חשבונות בנק בחו"ל, מקרקעין ונכסי בית, כלי רכב. (גילוי מרצון ? – להקדים תרופה למכה !)
- ▶ **איתור תקבולים פטורים/חייבים במס - שקיבל הנישום** – הלוואות, מתנות, סיוע בהוצאות מחייה, ירושות, פיצויי נזיקין, קצבאות, פדיון ניירות ערך. (ע"מ 518-08-11, אליהו זינו – הפועל באר שבע)
- ▶ **איתור רכישה ומכירת נכסים, השקעות** – היוצרים שכר דירה (שלא דווח ?) הכנסות הוניות או פירותיות, או פטורות – חייבות במס ?

סמכות פקיד השומה לדרוש הגשת דין וחשבון על רכוש והתחייבויות - סעיף 135 (1) לפקודה

”כדי להגיע לידיעה מלאה בדבר הכנסתו של אדם...

רשאי פקיד השומה לדרוש ממנו בהודעה בכתב למסור לו כל דו"ח שיצויין בהודעה, ובכלל זה דו"ח על הונם ונכסיהם של אותו אדם, או של בן זוגו ושל ילדיהם שהם זכאים בעדם לנקודות זיכוי או לנקודות קצבה או על נכסים שהוא משמש לגביהם כנאמנו של אדם אחר...

ואולם רשאי אותו אדם לא לכלול בדו"ח את הונו ונכסיו של בן זוגו, אם צירף הצהרה שתומה בידי אותו בן זוג כי יגיש דו"ח נפרד על הונו ונכסיו”

הצהרת הון ל- "תושב חוץ" – האם תכלול גם נכסיו מחוץ לישראל ?

”הכנסתו – כהגדרת "הכנסות" בסעיף 1 לפקודת מס הכנסה.

רמי אריה עו"ד רו"ח, מיסים ועסקים

www.ralc.co.il

מועד הגשת דין וחשבון על רכוש והתחייבויות סעיף 135 (1) לפקודה

”כל דו”ח לפי פסקה זו יימסר לפקיד השומה במועד שפורש בהודעה
ובלבד שלגבי דו”ח על הון לא ייקבע מועד שהוא לפני תום 120 יום
מהמועד שהצהרת ההון צריכה להתייחס אליו
או מיום הדרישה, לפי המאוחר”

”... אם צירף הצהרה חתומה בידי אותו בן זוג כי יגיש דו”ח נפרד על הונו
ונכסיו... יוגש הדו”ח במועד שבו חייב בן הזוג להגיש את הדו”ח כאמור”
➡ אפילו אם הנישום נמצא כבר בהליכים שומתיים !

פטור מהגשת דין וחשבון על רכוש והתחייבויות

סעיף 135 (1)(ב) לפקודה

■ "יחיד שהיה לתושב ישראל לראשונה או לתושב חוזר ותיק, כאמור בסעיף 14(א), לאי יהא חייב בהגשת דוח על הונו ונכסיו שמחוץ לישראל, במשך עשר שנים מהמועד שהיה לתושב ישראל...

"תושבות" – ראו: ע"מ 6418-02-16, בר רפאלי נ' פ"ש כפר סבא (10.4.2019)

■ הוראות פסקת משנה זו לא יחולו על הון ונכסים שלגבי הכנסות שנבעו מהם, כולן או חלקן, ביקש היחיד, לפי הוראות סעיף קטן (א) של סעיף 14, כי לא יחולו הוראות הסעיף הקטן האמור, ועל נכס שהגיע לידי היחיד בפטור ממס לפי סעיף 97(א)(5) – החל ביום י"א בטבת התשס"ז (1 בינואר 2007)

■ יש לבצע הפרדה בין נכסים ומקורות הכנסה לחלק "זר" ולחלק "ישראלי".

■ מה הדין באשר להון המוזרם מחו"ל לישראל ולהיפך, כשיש גידול/קיטון בהון הנישום? כיצד יינתן הסבר לפ"ש כשהחוק עצמו פטר אותו מחובת דיווח באשר לחלקו הזר? טענת גידול ההון מחוץ לישראל??

אופן הצגת "נכסים" בהצהרת הון

שיטת העלות = תזרים מזומנים נומינלי – ובעיותיה!

- שווי נכס יירשם לפי **מחיר הקניה המקורי (העלות ההיסטורית)** שלו ולא לפי שווי הנוכחי ביום הצהרת ההון.
- לדוגמה: רכב יירשם לפי מחיר הקניה ולא לפי מחיר מחירון ביום הצהרת ההון
- נכסי עסקים/שותפויות/חברות – יוצגו על בסיס **המאזנים**, עלות בטופס הפחת, עלות המניות/האופציות.
- יתרות בעלים בעסקים – יוצגו לפי **המאזן בניכוי שערוכי הצמדה וריבית**.
- מקרקעין – יוצגו לפי **עלות לרבות ההשבחות, והוצאות נלוות לרכישה** (כגון: שכ"ט עו"ד, תיווך, הובלה, מס רכישה...) **רלוונטי לחישוב מס השבח בעתיד**
- ירושות, מתנות – יירשמו בעלות של 1 ₪ (**אפס עלות**)
- נכסים המוחזקים בנאמנות אצל גורם אחר – יוצגו לפי **מחיר הקניה המקורי**

אופן הצגת "התחייבויות" בהצהרת הון שיטת תזרים המזומנים – ובעיותיה!

- התחייבות תוצג על בסיס הקרן הנומינלית.
- התחייבויות עסקים/שותפויות/חברות – יוצגו על בסיס **המאזנים בניכוי שערוכים.**
- הלוואות בעלים בעסקים – יוצגו לפי **המאזן בניכוי שערוכי הצמדה וריבית.**
- הלוואות ומשכנתאות – יוצגו לפי **הקרן המקורית בעת שהתקבלה.**
- הלוואות לאחרים – לבסס על מסמכים, חוזים מפורטים, ומסמכי העברות בנקאיות.

איך יירשמו תשלומי הצמדה למדד/מט"ח, ריבית ?

הצהרת הון שאינה ראשונה

סה"כ הרכוש הנקי בהצהרת ההון הנוכחית (31.12.2018)

בניכוי - הרכוש הנקי בהצהרת ההון הקודמת (31.12.2012)

הפרש הון לכאורה

בתוספת - הוצאות מחייה, שימושים, מתנות...

הפרש הון בלתי מוסבר לאחר הוצאות מחייה ולפני הסברים

בניכוי – הכנסות שדווחו בדיווחים השנתיים, מקורות כספיים,

הכנסות פטורות, קצבאות מביטוח לאומי...

הפרש הון בלתי מוסבר (גידול/קיטון בהון)

התאריכים לדוגמה בלבד

הוצאות מחיה – חלק א'

- הוצאות המחיה נסמכות על טבלאות אשר מפרסמת **הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה**, ומחושבות לפי עשירוני הכנסה ומספר נפשות.
 - הוצאות המחיה כוללות את כל ההוצאות השוטפות הנדרשות לקיום היומיומי, כגון: החזקת רכב, ביגוד, מזון, בילויים, חינוך ילדים וכו'...
 - ע"א 10704/05, לוגסי חיים נ' פקיד שומה אשקלון (10.7.2008)
- חובה לערוך התאמות של הוצאות המחיה כאשר חלק מהנפשות בתא המשפחתי כבר אינן גרות בדירה, או להפך – המשיכו לגור בדירת התא המשפחתי גם לאחר בגרותם.
- יש לבדוק את עלות המחיה/ההכנסות היחסיים מכל קרוב משפחה לתא המשפחתי, או מכל אדם הסמוך על שולחן התא המשפחתי של מגיש הצהרת ההון

הוצאות מחיה – חלק ב'

- עמ"ה 59/95, מאיר נקי נ' פקיד שומה ירושלים (24.1.1996) – טבלאות המחיה אינן מחייבות, אלא מהוות "אומדן" בלבד, אשר כמו כל אומדן יש להוכיחו בכל מקרה ספציפי.
- טופס רמת החיים ובחינה ספציפית של הוצאות המחיה של הנישום עדיפות על הטבלאות למינהן.
- עם זאת, השימוש בטבלאות 3-4 מהווה מיצוע של הוצאות המחיה הסבירות בהיעדר נתונים אחרים.
- עמ"ה 519/97, מירקו דוד נ' פקיד שומה אשקלון (10.6.1999) – ככל שהוכחה רמת חיים צנועה, יש לערוך התאמה של הוצאות המחיה באופן יחסי להוצאות שהוכחו באופן סביר.

הוצאות מחיה – חלק ג'

- עמ"ה 536/02, אליהו יוחנן נ' פקיד שומה אשקלון (20.7.2005) – אורח חיים דתי אינו בהכרח מקים סטייה מטבלאות המחיה, אלא אם יוכח כי מדובר באורח חיים צנוע במיוחד המפחית את הוצאות המחיה הרגילות, כגון: הוצאות לבילוי פנאי, מסעדות...
 - ע"א 4230/00, דוד רצון נ' פקיד שומה נתניה (29.9.2003) – נישום שטוען טענות סתמיות לגבי טבלאות המחיה, ללא עובדות מוצקות, יש להפעיל לגביו את האמור בטבלאות - נטל הראיה חל עליו.
 - ע"מ 38177-09-12, אזברגה נ' פ"ש רמלה (7.12.2015) – מדובר במשפחה בדואית שרמת החיים שלה נמוכה מהמקובל בחברה עירונית.
- נקבע, כי פקיד השומה יכול לבסס שומת הפרשי הון על נתונים מטבלאות המחיה המתפרסמים ע"י הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, אך אינו יכול לעצום עיניים באשר לרמת חיים של הנישום הספציפי/אי התאמה של קבוצת אוכלוסין מסוימת לטבלאות.

מקורות לגידול בהון

- הכנסות שדווחו לצורכי מס בדוחות השנתיים, לרבות: הכנסות פטורות, תמורות מרווחי הון, הכנסות מניירות ערך (הוניות או פירותיות), פדיון פקדונות וחסכונות, הכנסות משבח מקרקעין (פטורות או חייבות מדירת מגורים מזכה **(הלכת חזן)**).
- הכנסות ותקבולים פרטיים שלא דווחו לצורכי מס, לרבות: הלוואות, ירושות, מתנות, זכיות בהימורים...
- הגדלת ההכנסות ברוטו עקב ביטול קיזוזים רעיוניים - ביטול רישום הוצאות הפחת, הפרשות, שערוכים.
- מכירת מטלטלין אישי, לרבות מכירת רכב פרטי.

כל אלו יילקחו בחשבון כהסברים ל-"גידול בהון"
רק אם ימצאו להם
ראיות, מסמכים, עדים מהימנים לקיומם

משמעות ה- "גידול בהון"

- גידול הון מהווה ראיה לכאורה לכך שלנישום היו הכנסות שלא דווחו בדוחות השנתיים.
- החזקה היא כי מדובר בהכנסות חייבות במס רגיל, אלא אם יוכיח הנישום אחרת.
- הטלת סנקציות – "ספרים לא קבילים" – מפורטות בהמשך המצגת
- ככלל - סכום ה- "גידול בהון" יתווסף להכנסות בשנות המס.
- ייחוס ההכנסה על פני שנות המס הפתוחות של הנישום או גם לשנים הסגורות - המשמעות היא התיישנות!!

נטל ההוכחה להסבר הפרשי ההון

ככל שיש "גידול בהון" בתקופה שבין שתי הצהרות ההון, קמה חובת ההוכחה על מגיש הדו"ח כי לא מדובר בהכנסות שלא דווחו למס הכנסה כחוק.

- ע"א 10213/07, בן דוד נ' פ"ש ירושלים 1 (29.4.2010), ע"א 2099/13 נצר נ' פ"ש חדרה (29.12.2014) - עצם קיומם של הפרשי הון שלא הוסברו כיאות מהווה עילה לחיובם של הפרשים אלו במס הכנסה.
- ע"מ 13-09-10156, כהן נ' פ"ש גוש דן (26.2.2017) - הנטל המוטל על הנישום הוא ברמת הוכחה אזרחית העומדת על מאזן ההסתברויות (51%), ולא הוכחה אבסולוטית (100%) כבמשפט הפלילי. דרישת פ"ש, להסברים חד-משמעיים ללא כל ספק בדבר מהותם, אינה גישה נכונה במשפט אזרחי בו עוסקים בפרשנות דיני המס.

נטל ההוכחה להסבר הפרשי ההון

- ע"מ 15-01-47646, קיטה נ' פ"ש חיפה, (7.9.2016) - נקבע כי יש להקל על נישומים בנטל ההוכחה להסברים להצהרת הון. **לא ראוי להטיל על נישומים להביא הסברים מפורטים ומלאים לאחר חלוף תקופה ממושכת.**
נטל הראיה מוטל על הנישום לשכנע כי קיים הסבר להפרש ההון.
אפשר להרים את הנטל הזה לא רק באמצעות מסמכים מסודרים,
אלא גם ע"י עדויות קרובי המשפחה, הנוהג של תמיכת הורים בילדיהם...

כדי לעמוד **בנטל ההוכחה**, רצוי לשמור בזמן אמת את כל האסמכתאות לתקבולים (מתנות והלוואות, תקבולים מיוחדים שלא נובעים מהכנסות רגילות החייבות במס צו ירושה, אישורי זכייה בהימורים, אישורי ברוקרים ובנקים...)

ייחוס גידול בהון גם ל- "שנים סגורות" ?

17

- ע"א 3654/96, אליהו גלם נ' פ"ש כ"ס (18.4.2000) - ייחוס **לשנים הפתוחות**
- עמ"ה 1046/00, אליהו רום נ' פ"ש ת"א 3 (28.10.2002) – כש**הוכח** כי גידול ההון נבע מהשנים הסגורות אזי יש לשייך את גידול ההון **לשנים הסגורות**.
- ע"א 552/02, איתן חנני נ' פ"ש חיפה (18.4.2005) - בהשוואת הצהרות הון **על פני 10 שנים**, יש הצדקה לפרוס את הגידול בהון לכל השנים (הפתוחות והסגורות).
- עמ"ה 536/02, אליהו יוחנן נ' פקיד שומה אשקלון (20.7.2005) – הסבר לגידול בשנים סגורות ע"י יצירת הצהרת הון **וירטואלית** לצורך שיוך גידול ההון **לשנים הסגורות**.
- עמ"ה 1083/01, מגנזי שלום נ' פ"ש ת"א 4 (4.12.2008) – הפרשי הון **על פני 15 שנים**, מן הצדק לייחס רק שליש מהם לשנים הפתוחות.

ייחוס גידול בהון גם ל- "שנים סגורות" ?

18

- ע"א 2388/13, סולטן יוסף נ' פ"ש ירושלים (18.12.2014) –נישום המבקש לייחס גידול בהון לשנים סגורות, מוטל על כתפיו הנטל להראות כי הגידול אירע בשנים אלה. עוד נקבע, כי הלכת חנני שקבעה כי ניתן לייחס גידול בהון לשנים פתוחות וסגורות, רלוונטית רק במקרים חריגים ומיוחדים.
- ע"א 9114/15, אייל אורי סלוקי נ' פ"ש אשקלון (3.6.2018), נדרש לשלם מס שולי מירבי, בגין גידול הון בין שתי הצהרות הון (11 שנים), אשר כולו יוחס לשנה פתוחה אחת תוך רמיסת זכות אינטרס ההסתמכות, התיישנות וזכות הקניין של הפרט. טענות בני המשפחה, כי הועברו כספים ממימוש נכסים (בירושה) בחו"ל במזוודות ע"י שליחים, נדחתה כי לא נתמכו בראיות חיצוניות. נקבע, כי בהיעדר ראיות מספיקות יש לזקוף את הפרש ההון לשנים הפתוחות
- ע"א 9019/16, אוסאמה מבאריקי נ' פ"ש נצרת (25.3.2018) – נקבע, כי בהיעדר ראיות סותרות יש לייחס את הגידול בהון לכל השנים הפתוחות באופן שווה.

התא המשפחתי - מי נכלל בהצהרת ההון ?

מי נכלל בהצהרת ההון?

סעיף 135(1) לפקודה - "...דו"ח על הונם ונכסיהם של אותו אדם, או של בן זוגו ושל ילדיהם שהם זכאים בעדם לנקודות זיכוי או לנקודות קצבה..."

מיהו "בן זוג"?

**בני זוג ידועים בציבור? בני זוג מאותו מין (חד מיניים) ? פרודים?
ישנם חוקים המגדירים באופן שונה מיהו "בן זוג".
מהי ההגדרה הקובעת לעניין דרישת הצהרת ההון?**

התא המשפחתי - מי נכלל בהצהרת ההון ?

הגדרת בן זוג

חוק הבטחת הכנסה, תשמ"א – 1980
"בני זוג" לרבות איש ואשה **הידועים**
בציבור כבני זוג המגוררים יחדיו"

פקודת מס הכנסה:
"בן זוג" - אדם **נשוי החי ומנהל משק**
בית משותף עם מי שהוא נשוי לו"

חוק הביטוח הלאומי,
התשנ"א – 1995:
"אשתו" – **לרבות**
הידועה בציבור כאשתו
והיא גרה עמו"

חוק בתי המשפט לענייני
משפחה, תשנ"ה - 1995:
"בן משפחתו" – בן זוגו,
לרבות הידועה בציבור
כאישתו..."

חוק ברית הזוגיות לחסרי דת, התש"ע – 2010:
"בן זוג", של אדם – מי **שנשוי** לאותו אדם וכן מי **שרשום**
כבן זוגו של אותו אדם במרשם הזוגיות

התא המשפחתי - מי נכלל בהצהרת ההון ?

תנאים מצטברים להגדרת "בן זוג" ע"פ סעיף 1 לפקודה:

1. **תנאי פורמאלי - נישואין**
2. **תנאי מהותי - ניהול משק בית משותף וחיים משותפים**

תנאי ראשון	תנאי שני	
X	V	ידועים בציבור
V	X	פרודים
X	V	חד מיניים

התא המשפחתי - מי נכלל בהצהרת ההון ?

מיהו "ילד"?

"...ושל ילדיהם שהם זכאים בעדם לנקודות זיכוי או לנקודות קצבה..." (סעיף 135(1) לפקודה)

- המחוקק כרך את חובת הדיווח על הנכסים הרשומים ע"ש הילדים בזכאותו של ההורה לנקודות זיכוי/קצבה בעד ילדיו.
- קצבת ילדים משולמת באופן רגיל לאם ע"פ סעיף 69 לחוק הביטוח הלאומי. לפיכך, נראה כי הורה גרוש שילדיו נמצאים בחזקת האם אינו נדרש לדווח במסגרת הצהרת ההון הונם ונכסיהם של ילדיו.
- נישום שבחזקתו "ילד חורג" והוא זכאי בגינו לקצבת ילדים – אמור לדווח ולכלול את הונו ונכסיו של הילד, אשר צמחו מהכנסת אדם אחר.

הצהרת הון לתא משפחתי מורחב – "חמולה" לכמה משפחות, המנהלות משק בית משותף

התבססות כוללנית על טבלאות המחייה לא מהווה ראייה לרמת חייו של הנישום הספציפי באופן שניתן יהיה לגזור מהן גידול הון, במיוחד כאשר מדובר במשפחה המתנהלת **כחמולה** במגזרים שונים, בשונה ממשפחות עירוניות עליהן בוססו אומדני טבלאות הוצאות המחייה.

קיים קושי לבודד הצהרת הון לראש החמולה מיתר נכסי המשפחה (המורחבת) ומהקופה הציבורית המשותפת.

- ע"מ 38177-09-12, אזברגה נ' פ"ש רמלה (7.12.2015) – נדונה סוגיית הוצאות מחייה בקבוצת אוכלוסיה במגזר הבדואי. נקבע, כי על פ"ש לבסס את הוצאות המחייה לרמת החיים הספציפית של הנישום וכי יש לקחת בחשבון שהטבלאות מבוססות על אומדן ונתונים סטטיסטיים. לפיכך, פ"ש לא יכול לעצום עיניים באשר לרמת חיים ספציפית של הנישום, ועליו לערוך התאמה של קבוצת אוכלוסין מסוימת לאותן טבלאות.

- עמ"ה 101/99, מזיר עבאס נ' פ"ש עכו (4.7.2001) – פקיד השומה התבקש לערוך הצהרת הון כוללת לכל המשפחות המשתתפות במשק הבית המשותף

הלוואות/מתנות/סיוע כספי מבני משפחה כהסבר לגידול בהון – חלק א'

בהלוואה בין קרובים נדרש להציג ראיות פוזיטיביות ואובייקטיביות:

- עמ"ה 1176/02, אולשטיין דן נ' פ"ש ת"א 4 (10.7.2005) - נקבע כי נישום הטוען לקבלת מתנות ו/או הלוואות מקרובי משפחה, נושא **בנטל כבד מהרגיל**.
- עמ"ה 6/09, בן דוד סוקניק אלחנן נ' פ"ש ירושלים (22.5.2013) – נקבע כי יש להתייחס בחשדנות להעברות בין קרובי המשפחה כהסבר לגידול הון ונדרשת הצגת ראיות אובייקטיביות להוכחת הטענה.
- ע"מ 38177-09-12, אזברגה נ' פ"ש רמלה (7.12.2015) – הסכם הלוואה בסך 350,000 ₪ בין אזברגה וגיסו, אשר נערך ע"י עו"ד ונחתם בסמוך לקבלת ההלוואה, מהווה ראיה אובייקטיבית, כל עוד האותנטיות לא הופרכה ע"י פקיד השומה.

הלוואות/מתנות/סיוע כספי מבני משפחה כהסבר לגידול בהון – חלק ב'

מתנות מקרובי משפחה יש לבסס על ראיות אוביקטיביות חיצוניות, ואין וודאות כי תיעוד בכתב תמיד יתקבל:

- עמ"ה 22/94, אלאשווילי יצחק נ' פ"ש אשקלון (13.1.1998) – **היעדר תיעוד** כי הועבר סכום כסף גדול מחמו, מחצית כמתנה ומחצית כהלוואה אשר שולמה ישירות למוכר לצורך רכישת דירה, **מעלה ספקות, ולכן אין להביא בחשבון את המתנה.**
- עמ"ה 18-19/85, יונה יונה נ' פ"ש ירושלים (18.9.1989) – ביהמ"ש לא מסתפק בדפי בנק שיעידו על העברה בנקאית. נקבע, כי לאור אופייה המיוחד של הטענה בדבר קבלת מתנה, היא תתקבל רק בהיותה **מגובה בראיות חיצוניות**, **במסמכים הראויים** **ובעדות מהימנה** שאכן ניתנה המתנה.

הלוואות/מתנות/סיוע כספי מבני משפחה כהסבר לגידול בהון – חלק ג'

הוכחת היכולת הכלכלית של נותן המתנה:

- ע"מ 746/05, נידאל חדאד נ' פ"ש חיפה (20.8.2009) – קיבל במתנה מאחיו 100,000 ₪, ומחותנו 200,000 ₪. נקבע כי **לנותני המתנות לא הייתה יכולת לתת סכומי מתנה כה גבוהים**, כך שתיעוד המתנות בהעברה בנקאית ובשיק שקיבל לא סייעו לנישום.

הזמנת נותן המתנה לעדות:

- עמ"ה 142/96, רצון נ' פ"ש נתניה (27.12.1999) – הנישום טען כי קיבל כסף מחמתו אך לא הביא אותה לעדות. הבאת נותן המתנה להעיד נתפסת כראיה בסיסית.

נסיבות מתן המתנה:

- ע"א 254/87, סלפותי נ' פ"ש נצרת (7.2.1990) – **הנישום גר ועבד אצל אביו**, ובמקביל קיבל תמיכה כספית שוטפת מאביו. נקבע כי מקובל אצל העדה הבדואית להתגורר אצל האב. לפיכך, אין למסות את התמיכה הכספית.

הלוואות/מתנות/סיוע כספי מ-"חבר"

- ע"מ 12-02-43471 דגן נ' פ"ש כפר סבא (28.8.2015) – טען כי קיבל מ-"חבר קרוב" סך של 1,470,000 ₪ במתנה, בהתאם ל-"הסכם מתנה" שאושר ע"י עו"ד. נקבע, כי טענה בדבר קבלת מתנה מ-"חבר קרוב" נושאת עמה **נטל הוכחה כבד מהרגיל**. מתנה כספית משמעותית מ-"חבר" חייבת להיות **מגובה היטב בהסברים ומסמכים**.

תזרים מזומנים – הכנסות רעיוניות/זקופות

הכנסות זקופות/רעיוניות שיש להתעלם מהן בהצהרת הון:

- ריבית רעיונית - סעיף 3(ט) לפקודה
- הכנסות מחנ"ז – סעיף 75(ב)(ב)(1) לפקודה – קובע כי בעל שליטה בחנ"ז שיש לה רווחים שלא שולמו, יראו אותו כאילו קיבל כדיבידנד את חלקו היחסי באותם רווחים.
- הכנסה מחברה משפחתית/חברת בית ללא משיכת כספים בפועל
בחב' משפחתית ההכנסה המוצהרת המיוחסת לנישום לפי סעיף 64א לפקודה אינה תואמת בהכרח כדיבידנד המחולק לנישום המייצג.
ע"א 4781/92, חורי אשר נ' פ"ש ירושלים (18.12.1996) – ביהמ"ש קבע, כי אין לראות בהכנסת החברה המשפחתית הכנסות של הנישום המסבירות גידול בהון, אלא אם הכנסותיה הועברו אליו והצטרפו להכנסותיו האישיות.

תיאום הוצאות פחת

■ עסק עצמאי:

יש לתאם והוסיף להכנסות כ- "הסברים" את **סכום הפחת** שנתבע בתקופה שבין שתי הצהרות ההון.

ללא פעולת תיאום גובה הפחת, מוקטנים ההסברים וכנגד סכום זה לא חלה הקטנה מקבילה בהון (לא בוצעה הוצאת כספים).

■ חברה:

תילקח רק יתרת החו"ז משיכות/הלוואות של מגיש הצהרת ההון.

סנקציות – חלק א'

אי הגשת דין וחשבון על רכוש והתחייבויות:

1. סעיף 158א' לפקודה:

- שומה לפי מיטב השפיטה על פי סעיף 145 וצו לפי סעיף 152, ייצאו **בלי שניתנה לנישום הזדמנות סבירה להשמיע טענותיו.**
- בהודעה על שומה לפי מיטב השפיטה או בצו לפי סעיף 152, פקיד השומה **לא יפרט את הדרך שלפיה נעשתה השומה.**

כפוף לביקורת שיפוטית !

2. סעיף 159א(ב1) לפקודה:

- **עיכוב בקבלת החזר מס לתקופה של עד 90 ימים מיום הגשת הדו"ח (כשנישום חייב בהגשת דו"ח לפני מועד החזר יתרת המס).**

סנקציות – חלק ב'

הגשת דין וחשבון על רכוש והתחייבויות שלא במועד - סעיף 188(ז) לפקודה:

- **קנס בסך 380 ₪** בגין כל חודש של פיגור.
- **כפל קנס בסך של 750 ₪**, בגין כל חודש פיגור, אם על פי בקשת אותו אדם נקבע לו מועד מאוחר יותר להגשת הדו"ח, אך אינו עמד במועד המאוחר.

מדרג סנקציות פליליות:

ס' בפק'	סנקציה פלילית
216(1)	שנת מאסר/קנס/שניהם למי שלא קיים דרישה בהודעה ע"פ הפק' (חלופה - קנס מנהלי לפי תקנות העבירות המנהליות (קנס מנהלי – חיקוקי מסים), התשמ"ז - 1987)
217	מאסר שנתיים/קנס למי שהגיש דו"ח אך השמיט הכנסה כלשהי/מסר ידיעות כוזבות ללא הצדק סביר
220	מאסר 7 שנים/קנס מוגדל/שניהם – מי שבמזיד ובכוונה השמיט הכנסה/מסר דו"ח כוזב

סנקציות – חלק ג'

32

סנקציות – ספרים בלתי קבילים:

- הפרשי הון שמקורן בהכנסות מעסק – יראו את פנקסיו כבלתי קבילים, מבלי להיזקק להליכי פסילה לפי סעיף 130 לפקודה.
לחילופין, הכנסה שלגביה לא נוהלו ספרים "חייב ולא ניהל".
- עמ"ה 5084/97, דני טבק נ' פ"ש חיפה (28.6.2001) - כשקיים הפרש הון, הנישום צריך להסביר את ההפרש ולשכנע כי מדובר במקורות שאינם מחייבים ניהול ספרים, אחרת ייחשב כמקור "חייב ולא ניהל".
- סעיף 191ב(א) לפקודה – להכנסה מהפרשי הון בשנה א' יתווסף למס 10% מההכנסה החייבת ובשנים הבאות יתווסף 20%.
- סעיף 121(ב)(2) לפקודה – הכנסות מהפרשי הון במסגרת פסילת ספרים לא תזכה במדרגות מס נמוכות, ושיעור המס יהא החל מ-31%.

משרד רמי אריה ושות'

עורכי דין, רואי חשבון ויועצי מס

מי אנחנו?

- ניסיון מקצועי בתחום דיני המס של למעלה מ- **35 שנים!**
- מתן מענה הולם לבעיות בתחום המשפט המסחרי בכלל ודיני המס בפרט!
- התמחות בדיני מס, תכנון מס, מס הכנסה, מיסוי מקרקעין, מע"מ, מיסוי בינלאומי
- פיתרון בעיות וייעוץ בהליכים במדידה החשבונאית, ניתוח עסקי, תמחיר
- כימות נזקים ושירותים נלווים אחרים בתחומים שבהם נושקת עריכת הדין לראיית החשבון
- **חבר צוות התגובות של פורום המיסים של לשכת עורכי הדין בישראל**
- מרצה בכיר, כותב מאמרים וספרים מקצועיים ובעל מוניטין
- **מנהל מקצועי של מאגר המידע "מיסים ועסקים"** באינטרנט – מאגר העדכונים, מאמרים ופורומים באתר המיסוי, הגדול מסוגו בישראל – www.ralc.co.il
- עריכת חוות דעת מומחה בתחומים המשלבים חשבונאות ומשפט.
- **ניהול בוררויות וגישורים** בהם נדרש יידע בחשבונאות, כלכלה ומסחר ומשפטים.
- **הערכות שווי חברות**, ניהול נאמנויות, תוכניות עסקיות, הסדרי הבראה לתאגידיים ויחידים, ייצוג בפני בנקים.

תודה על ההקשבה

ניתן להעביר שאלות הבהרה בדוא"ל למרצה

הרשמה לדיוור לעדכוני מיסוי ועוד
באתר מיסים ועסקים בע"מ

www.ralc.co.il

רמי אריה, עו"ד רו"ח

rami@ralc.co.il